

2. שמונה מרובעים ("רבאעיאַת") בתרגום מתן רוּדִיס

"רבאעיאַת" – שיר שבתיו בני ארבע שורות – הוא סגנון שירה פילוסופי ערבי־פרסי שנודע בזכות חיבורו של המשורר, המתמטיקאי והאסטרונום הפרסי בן המאה ה־11, עמר אל ח'יאם. בתים נבחרים התפרסמו ב־1859 בתרגום לאנגלית מאת אדוארד פיצג'רלד, ונעשו לאחד מספרי השירה הפופולריים ביותר בשירה האנגלית במאה התשע־עשרה, אך גם לאחד מסמלי האוריינטליזם.

במחזור שירים זה משתמש דרוויש בתבנית המרובעים המוכרת ומוסיף ממדים נוספים לשפת הדימויים המיוחדת שלו, השואבת מסמלי הכפר הפלסטיני דוגמת הבאר, השיבולת, האבן והלחם.

מ"ר

(1)

אַנִי רוֹאָה אֶת מָה שְׁאַנִי רוֹצֶה בְּשֶׁדָּה. אֲנִי רוֹאָה
צְמוֹת חֶטָּה שֶׁהָרוּחַ מְסַרְקֶת. אֲנִי עוֹצֵם אֶת עֵינַי:
הַתְּעוּעַ הַזֶּה מוֹבִיל אֶל נְהוֹנֵד*
וְהַשְׁתִּיקָה, אֶל לְאוֹוֹרֵד.**

(2)

אַנִי רוֹאָה אֶת מָה שְׁאַנִי רוֹצֶה בְּיָם. אֲנִי רוֹאָה
מִשֵּׁב שְׁחָפִים לְבוֹא עֶרֶב. אֲנִי עוֹצֵם אֶת עֵינַי:
הַתְּעוּעַ הַזֶּה מוֹבִילָה לְאַנְדְּלוֹס
וְהַמְפָּרֵשׁ – תַּפְלֵת יוֹנָה עָלַי.

(4)

אַנִי רוֹאָה אֶת מָה שְׁאַנִי רוֹצֶה בְּרוּחַ, אֶת פְּנֵי הָאֲבָן
אֲשֶׁר בָּרַק שְׁחָקָם. יִרְקָה הָאֲדָמָה, יִרְקָה אֲדָמַת רוּחִי,
הֲלֹא יֵלֵד מִשְׁחָק עַל שְׁפַת בְּאֵר הַיִּיתִי?
עוֹדֵנִי מִשְׁחָק: הַמְרַחֵב הַזֶּה – חָצַר לִי, וְהָאֲבָנִים – רוּחַ.

* נְהוֹנֵד הוא שם מקום בצפון פרס, וְשֵׁם מְקָאָם (לה מינור טבעי) המציין במוזיקה הערבית געגוע.

** שמה הערבי של אבן לאפיס לזולי, אבן יקרה בצבע כחול עמוק.

(5)

אָנִי רוֹאֶה אֶת מַה שְּׁאֲנִי רוֹצֶה בְּשָׁלוֹם. אָנִי רוֹאֶה
עֵפֶר וְדָשָׁא, אֶפִיקֵי מַיִם. אָנִי עוֹצֵם אֶת עֵינַי:
הָעֵפֶר הַזֶּה בְּחִיקֵי נָח
אֶף הַצֵּיד, עִם יְלָדָיו, נָח הִרְחִק מִכָּאֵן.

(6)

אָנִי רוֹאֶה אֶת מַה שְּׁאֲנִי רוֹצֶה בְּמִלְחָמָה. אָנִי רוֹאֶה
אֶת סִבְיָנוּ סוֹחֲטִים מַיִם מִן הַסֶּלַע הַיָּרֵק
וְאֶת אַבּוֹתֵינוּ יוֹרְשִׁים וְאֵינָם מוֹרִישִׁים מַיִם. אָנִי עוֹצֵם אֶת עֵינַי:
הִנֵּה הָאָרֶץ שְׂבִידִי, הִיא מַעֲשֶׂה יָדַי.

(9)

אָנִי רוֹאֶה אֶת מַה שְּׁאֲנִי רוֹצֶה בְּאַהֲבָה. אָנִי רוֹאֶה
סוֹסִים טוֹפְפִים, הַמַּיִת חֲמֹשִׁים גִּיטְרָה,
עֲדַת דְּבוּרִים עַל תּוֹת הָעֵץ. אָנִי עוֹצֵם אֶת עֵינַי
עַד שְׁאֲרָאֶה אֶת צִלְנוּ עַל הָאֲדָמָה שְׁנַעֲקָרָה.

(14)

אָנִי רוֹאֶה אֶת מַה שְּׁאֲנִי רוֹצֶה בְּשֹׁחַר, בְּעַת שֹׁחַר. אָנִי רוֹאֶה
עַמִּים מְחַפְּשִׁים, בֵּין לְחַמֵּי הָעַמִּים, אֶת לְחֻמָּם.
לְחֻם, הוּא הַפּוֹרֵם אוֹתָנוּ מִכְּתַנַּת חִלּוּמוֹתֵינוּ וּמְמַשִּׁים,
הָאֲמָנָם יַעֲלֶה מִגְרַעֲיָן חֹטֵה שֹׁחַר חַיִּים וְשֹׁחַר מִלְחָמָה?

(15)

אָנִי רוֹאֶה אֶת מַה שְּׁאֲנִי רוֹצֶה בְּאֲדָם: אֶת הַרְצוֹן לְכֹמֶה
לְדַבְרָמָה, אֶת הַהֲלִיכָה הָאֲטִיִּת אֶל הַמְּלָאכָה
וְאֶת הַשִּׁיבָה הַזְרִיזָה הַבִּיתָה,
וְאֶת הַצִּרְיָה, בְּכָל בְּקָר, בְּבִרְכָה.